

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

Tallinna Ehituskooli

ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja
energeetika ning materjalide töötlemise
(klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade
hindamisaruanne

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2020

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
2. Üldosa	4
3. Ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika, materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade analüüs hindamis-valdkondade lõikes	5
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	5
3.2 Õppimine ja õpetamine	12
3.3 Õpetajad.....	23
4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika ning materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade osas	27

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavalist eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusid õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmadele vastavate valdkondade tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. Komisjoni liikmed on kinnitanud allkirjaga neile hindamise käigus teatavaks saanud informatsiooni konfidentsiaalsena hoidmise kohustust ja huvide konflikti puudumist. EKKA büroo on kooskõlastanud hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. Kool kinnitas, et neil ei ole vastuväiteid hindamiskomisjoni liikmete osas.

EKKA juhataja 22.01.2020 korraldusega nr 1-19/6/2020 moodustati **hindamiskomisjon koosseisus:**

Anu Vaagen	OÜ Yebisu Eesti juhatuse liige, koolitaja, kutseõppe ekspert, komisjoni esimees
Reet Taimsoo	Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri koolitusjuht, kutseõppe ekspert, komisjoni sekretär
Katrin Tammjärv	Toorin OÜ juhatuse liige, kutseõppe ekspert
Meelis Kann	Nordecon AS kvaliteedi osakonna juhataja, tööandjate esindaja
Hannes Villo	Festo OY AB Eesti filiaal didaktika müügijuht, tööandjate esindaja

Lühike hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Hindamiskülastust ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKAga. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga intervjuu jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks.

Hindamiskülastus toimus koolis 3.-4. märtsil. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud vestlused ja tutvus kooli esitatud dokumentidega. Komisjon tutvus kooli õppekavarühma õpikeskkonnaga, sh õppetöös kasutatavate seadmete ja vahenditega ning külastas õppetöö/praktilise töö tegevusi.

Komisjon külastas õppekavarühma praktikaettevõtteid järgnevalt: 25. veebruaril CLIK AS, 27. veebruaril Konserveerimis- ja Digiteerimiskeskus Kanut, praktikajuhendaja Viljar Vissel, praktikant Kristina Rahumeel, kus tutvus ettevõtete töökeskkonnaga ja vestles praktikajuhendajate ja praktikandiga.

Külastus kulges lodusalt, sest oli kooli ja ettevõtete poolt hästi ette valmistatud, intervjueeritavad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Probleeme ei esinenud.

Komisjoni koosolekul lepidi kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühisele järeldustele, mis väljenduvad aruandes.

Aruande lõpliku variandi koostamisel arvestati kooli kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKAle tähtaegselt 22. aprillil 2020.

2. Üldosa

Kooli kontaktandmed:

Koolijuhi nimi: Raivo Niidas

Kooli aadress: Pärnu mnt 162, Tallinn 11317

telefon: +372 6519040

e-post: ehituskool@ehituskool.ee

koduleht: www.ehituskool.ee

Hindamise korralduse kontaktisik koolis:

Lya Männiste, õppedirektor

telefon: +372 59193488

e-post: Lya.Manniste@ehituskool.ee

Kooli eripära, missioon, visioon, väärtused, arengukava peamised eesmärgid.

Tallinna Ehituskooli (edaspidi TEK) eripära: TEK on tunnustatud kutseksamikeskus ehituse, elektri- ja puidutöötlemise valdkondades ning on kujunenud arvestatavaks ehitus- ja puidutöötlemise erialasid õpetavaks kutseõppeasutuseks Tallinnas ja Harjumaal, kust on õppimas ¼ kooli õpilastest.

2006. a-st on TEK korraldanud kutseõpet ka kinnipidamisasutustes (käesoleval ajal Tallinna Vanglas, sh aruandega seonduvates õppekavarühmades ehitusviimistluse ja puidupingioperaatori erialadel). TEK on korraldanud tööalast ümber- ja täiendusõpet täiskasvanutele alates 1993. a-st, olles esimene kutseõppeasutus, kus alustati ehitusvaldkonna kursuste pakkumist täiskasvanud elanikkonnale.

TEK missioon: koolitada tööturu nõuetele vastavat rahvusvaheliselt konkurentsivõimelist oskustööjõudu.

TEK visioon: 2020. aastaks on Tallinna Ehituskool Eestis ehitus-, elektri- ning puidutöötlemise erialade valdkonnas juhtiv, kvaliteetne, jätkusuutlik ja pidevalt arenev kutseõppekeskus.

TEK põhieesmärk arengukava perioodil 2016-20 on olnud arendada kooli õpikeskkond ja organisatsioon tasemele, mis võimaldaks täita kooli missiooni kutseõppe kvaliteedi tagamise, õpingute katkestajate arvu vähendamise ja tööturu vajadustele vastava oskustööjõu koolitamise kaudu.

3. Ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika, materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid
1. õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Analüüs

ÕPPEKAVAARENDUS

Hindamine hõlmab kolme õppekavarühma (ÕKR): ehitus ja tsiviilrajatised (EJT), elektrienergia ja energeetika (EJE), materjalide töötlemine (klaas, paber, plast, puit) (MTp).

Tabel 1. Ülevaade ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKRi tasemeõppe õppekavadest

ÕK nimetus	EKR tase	Kood EHISes	Maht (EKAP)	Rakendamine /pikendatud	Õppevorm	ÕK juht
Ehituse õppesuund:						
Kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitus	4	184697	180	2014/2017	Stats - KP	M. Heinaste
Puitkonstruktsioonide ehitus	4	133077	180	2014/2017	Stats - KP	F.-A.Tõnisson
Betoonkonstruktsioonide ehitaja	4	130258	60	2017	Stats – TP	T.Laaban
Ehituspusepp	4	128697	120	2014/2019	Stats – KP (s)	F.-A.Tõnisson
	4	128697	120	2014/2019	Stats – TP	F.-A.Tõnisson
Kaldkatuse ehitaja	3	202697	60	2018	Stats – TP	F.-A.Tõnisson
Kütte- ja jahutussüsteemide lukksepp	4	134971	60	2017	Stats - KP	M. Heinaste
Lamekatusekatja	4	129357	60	2014/2017	Stats - TP	F.-A.Tõnisson
Lamekatusekatja	3	205697	60	2018	Stats - TP	F.-A.Tõnisson
Põrandakatja	4	135039	60	2019	Vastuvõttu ei ole toimunud	F.-A.Tõnisson
Soojuspumpade paigaldaja	4	129317	30	2018		M. Heinaste
Ehitusviimistluse õppesuund:						
Ehitusviimistlus	4	134377	180	2017	Stats – KP	Terje Jaksen
Maaler*	4	129497	60	2014/2019	Stats – KP (s)	Terje Jaksen
Plaatija*	4	129477	30	2014/2019	Stats – KP	Terje Jaksen

					(s)	
Restaureerimise õppesuund:						
Kiviehitiste restauraator	5	134901	60	2017	Vastuvõttu ei ole toimunud	Heli Allikas
Puitehitiste restauraator	4	134904	60	2017	Stats – KP (s)	Heli Allikas
Restauraator-viimistleja	5	129377	60	2017	Stats – KP (s)	Heli Allikas

* maalri ja plaatija õppekavu on TEK rakendanud ka kinnipeetavate õppes.

Tabel 1a. Ülevaade EJT ÕKR tasemeõppe õppijatest (õppivad õpperühmad)

Õppekava nimetus	Õpingute alustamise aasta	Alustas (õpilast)	Lõpetamise aasta	Õpib (seisuga 10.11.2019)	Lõpetas (õpilast)
Kivi- ja betoonkonstr. ehitus, 4. tase KKH	2017	18	2020	13	22 (2019) ÕK läbitud nominaalajast lühema ajaga
Ehitusviimistlus, 4. taseme KKH	2017	32	2020	14+1 akad	
Puitkonstr. ehitus, 4. taseme KKH	2017	23	2020	19	
Kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitus, 4. tase KKH	2018	13	2021	10	
Ehitusviimistlus, 4. taseme KKH	2018	45	2021	30	
Puitkonstruktsioonide ehitus, 4. taseme KKH	2018	16	2021	11	
Ehituspusepp, 4. taseme KÕ	2018	16	2020	13	
Ehituspusepp, 4. taseme KÕ - töökohapõhine	2018	34	2020	12	
Kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitus, 4. tase KKH	2019	24	2022	21	
Ehitusviimistlus, 4. taseme KKH	2019	19	2022	17	
Puitkonstruktsioonide ehitus, 4. taseme KKH	2019	14	2022	14	
Ehituspusepp, 4. taseme KÕ	2019	13	2021	13	
Ehituspusepp, 4. taseme KÕ - töökohapõhine	2019	20	2021	20	
Maaler, 4. taseme KÕ	2019	23	2020	23	
Plaatija, 4. taseme KÕ	2019	17	2020	17	
Restauraator-viimistleja, 5. taseme jätkuõpe	2019	11	2020	11	
Lamekatusekatja, 3. taseme KÕ – PRÕM töökohapõhine	2019	9	2020	9	
Kaldkatuseehitaja, 3. taseme KÕ – PRÕM töökohapõhine	2019	10	2020	10	

EJT ÕKri kuulub kooli struktuuri järgi kolm õppesuunda: ehitus, ehitusviimistlus ja restaureerimine, kokku 16 tasemeõppe õppekava (vt tabel 1). Kõik õppekavad on registreeritud Eesti Hariduse Infosüsteemis (EHIS). Tasemeõppe vormiks on statsionaarne õpe, mis jaguneb kooli- ja töökohapõhiseks õppeks. Ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKris rakendub töökohapõhine õpe vaid ehituse õppesuunal betoonkonstruktsioonide ehitaja, ehituspusepa, lamekatusekatja ja kaldkatuse ehitaja õppekavadel, ehitusviimistluse õppesuunas rakendatakse maalri ja plaatija õppekavu ka kinnipeetavate õppes.

Tabel 2. Ülevaade EJE ÕKR tasemeõppe õppekavadest

ÕK nimetus	EKR tase	Kood EHISes	Maht (EKAP)	ÕK rakendamise/ pikendamise aasta	Õppevorm	ÕK juht
Sisetööde elektrik	4	134967	180	2019	Stats - KP	Urmas

						Tangsoo
Sisetööde elektrik	4	158857	120	2019	Stats – KP (s)	Urmas Tangsoo

EjE ÕKR hõlmab kahte tasemeõppe õppekava (vt tabel 2) ning õppevormiks on statsionaarne koolipõhine õpe.

Tabel 2a. Ülevaade EjE ÕKR tasemeõppe õppijatest

Õppekava nimetus	Õpingute alustamise aasta	Alustas (õpilast)	Lõpetamise aasta	Õpib (seisuga 10.11.2019)
Sisetööde elektrik, 4. taseme KKH	2018	10	2021	7 + 1 akad
Sisetööde elektrik, 4. taseme KÕ	2018	20	2020	16
Sisetööde elektrik, 4. taseme KKH	2019	16	2022	16
Sisetööde elektrik, 4. taseme KÕ	2019	15	2021	15

Tabel 3. Ülevaade MTP ÕKR tasemeõppe õppekavadest

ÕK nimetus	EKR tase	Kood EHISes	Maht (EKAP)	ÕK rakendamise aasta	Õppevorm	ÕK juht
Tisler	4	132797	180	2016	Stats - KP	Heli Allikas
Tisler	4	141806	120	2017	Stats – KP (s)	Heli Allikas
Tisler	5	134973	30	2017	Vastuvõttu ei ole toimunud	Heli Allikas
Puidupingi-operaator*	3	128657	90	2019		Heli Allikas
CNC puidutöötlemiskeskuse operaator	4	210320	30	2019	Stats – KP (s)	Olav Oja
Mööblirestauraator	4	162877	120	2016	Stats – KP (s)	Margus Sildre
Pehme mööbli valmistaja	4	133097	60	2018	Stats – KP (s)	Vesse Jämsä

*Puidupingioperaator, tase 3 õppekava rakendatakse kinnipeetavate õppes ning alternatiivse võimalusena (HEV) õppijatele, kes ei ole tulnud toime kutsekeskhariduse õppekava üldhariduslike moodulitega.

Tabel 3a. Ülevaade MTP ÕKR tasemeõppe õppijatest (õppivad õpperühmad)

Õppekava nimetus	Õpingute alustamise aasta	Alustas (õpilast)	Lõpetamise aasta	Õpib (seisuga 10.11.2019)
Tisler, 4. taseme KKH	2017	37	2020	30
Tisler, 4. taseme KKH	2018	26	2021	24
Mööblirestauraator, 4. taseme KÕ	2018	38	2020	29
Tisler, 4. taseme KKH	2019	24	2022	24
CNC töötlemiskeskuse operaator, 4. taseme KÕ	2019	11	2020	11
Mööblirestauraator, 4. taseme KÕ	2019	24	2021	24
Pehme mööbli valmistaja, 4. taseme KÕ	2019	13	2020	13

MTP ÕKRI kuulub ainult puidu õppesuund, mis hõlmab seitse tasemeõppe õppekava (vt tabel 3). Õppevormiks on statsionaarne koolipõhine õpe, puidupingioperaatori 3. taseme õppekava rakendatakse kinnipeetavate õppes ning õppijate puhul, kes ei saa hakkama kutsekeskhariduse õppekava üldõpingutega.

Tasemeõppe statsionaarse koolipõhise õppevormi õppekavade arendamise eest vastutab koolis õppedirektor, ÕKRide sisesealt õppesuundade juhtõpetajad, töökohapõhise õppe õppekavade eest

arendusdirektor. Koolis on välja töötatud õppekavade arendamise süsteem, kus on ära näidatud tegevused protsessina ning lisatud on ka vastutajad. Vestlustest õppedirektori ja juhtõpetajatega selgus, et protsessi jälgitakse ja see toimib. Õppekavaarenduse peamiseks aluseks on kõikides hinnatavates ÕKRides OSKA raportid ja kutsestandardid. Et ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKRI ehitusliku restaureerimise õppekavadel (restaureerimisvõimisteleja, kiviehitiste restaureerija ja puitehitiste restaureerija) ei ole kutsestandardit, aga vajadus nende erialade järele on olemas, siis on ehitusliku restaureerimise õppekavad koostatud tööandjate ja sotsiaalsete partnerite taotluse alusel. Restaureerimise õppesuuna juhtõpetaja sõnul töö vastava valdkonna standardiga käib, kuid et ehituslik restaureerimine on väga lai ala, siis ei ole seniseks veel jõutud selgusele, mida standard hõlmama peaks. Töökohapõhise õppevormi õppekavad lähtuvad aga ettevõtete reaalsest vajadusest, nt on PRÕMi projekti raames koostöös Eesti Kutse- ja Fassaadimeistrite Liidu (EKFML) esindajaga koostatud lamekatusekatja õppekava, kus tööandjalt on sisend ehk vajadus, mille kool on pannud vajalikku vormi.

Õppekavaarendust toetab ÕKRide õpetajate osalemine kutsestandardite koostamise ja kutseksamite materjalide koostamise töörühmades. Tihedat koostööd tehakse erialaliitudega, mille tulemusel on nt EJT ÕKRis koostöös Eesti Betooniühinguga koostatud betoneerija 4. taseme õppekava, EJE ÕKRis on koostöös Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liiduga (EETEL) uuendatud 4. taseme sisetööde elektriku õppekava. MTP ÕKR juhtõpetaja sõnul on Eesti Mööblitootjate Liidu (EMTL) ja kutseksamite tagasisidest välja tulnud, et rohkem on vaja arendada õppijate jooniste lugemise oskust, mille tulemusena on tislari õppekavasse lisatud arvutijoonestamine ning CAD/CAM tarkvara algõpe.

Tööandjate tagasisidet saadakse ka praktikate käigus. Selle tulemusena on kõikide õppekavarühmade õppekavade moodulite rakenduskavades läbivalt suurendatud matemaatika ja joonestamise osakaalu. Õppijate tagasisidet kogutakse rahulolu-uuringutega ning ümarlauakohtumistelt täiskasvanud õppijatega. Tagasiside tulemusena on nt materjalide töötlemise ÕKRI tislari ja EJE ÕKRI sisetööde elektriku erialadel suurendatud AutoCADi õppe mahtu. Vestlusest täiskasvanud õppijatega selgus, et ka igapäevast arvutioskust oleks vaja rohkem arendada, mis aitaks nt portfooliot koostada. Vestlusest vilistlastega selgus, et õppekavaarendusse neid kui vilistlasi kaasatud ei ole, pigem on nad andnud tagasisidet õppekavadele praktikajuhendajatena ettevõttes praktikante hinnates.

Hinnatavate ÕKRide õppekavadel spetsialiseerumisi ei ole, kuna omandatavatel kutsetel puuduvad osakutsed. Samas on ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKRI ehituse erialade õppijatel võimalus omandada spetsiifilisi oskusi restaureerimise jätkuõppes. Kooli aruande põhjal planeeritakse 2. ja 3. kursuse valikmoodulid juba 1. kursusel, kus otsustavaks saab enim valitud moodul. Õppijad, kellega komisjon vestles, ei olnud teadlikud valikmoodulitest ega võimalusest valida. Ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKRI maalri ja lamekatuse katja õppekavades, samuti materjalide töötlemise ÕKRI pehme mööbli valmistaja ja mööblirestaureerija õppekavades on valikmooduleid täpselt valikmoodulitele etteantud mahus, nii et valikut tegelikult ei ole. Kutsekeskhariduse vene õppekeelega gruppidele on kõigis hinnatud õppekavarühmades kohustusliku valikmoodulina lisatud eesti keel teise keelena ja õpilased ise võivad valida sel juhul vähemas mahus valikaineid.

ÕPPEKAVADE SISU, MEETODID, ÕPIVÄLJUNDID

Kooli kodulehel olevate õppekavade analüüsimisel selgus, et kutsekeskhariduse tislari, 4. taseme ehituspõuusepa, maalri, pehme mööbli valmistaja ja plaatija õppekavades on õpingute alustamise tingimuseks tervisenõuetele vastamine. Kutseharidusstandardis sellist nõuet aga sätestatud ei ole.

Vestlusest õppedirektoriga selgus, et see nõue on jäänud sisse õppekavadesse, mis on kooskõlas kutsestandardite tähtaja pikendamisega jäänud algse (2014. aasta) sõnastusega.

Samas pidas ta tervislikku seisundit oluliseks, sest igal õpitaval erialal on oma terviseriskid. Et tulevastele õppijatele seda teadvustada, on koolil plaanis kodulehel välja tuua iga eriala terviseriskid. Komisjon toetab nimetatud plaani.

Õppekavade rakenduskavade eest vastutavad õppesuundade juhtõpetajad, rakenduskavad koostatakse meeskondliku tegevusena. Kavade vaadatakse kord aastas üle ja korrigeeritakse mooduli õpetajate poolt vastavalt tagasisidele, töökohapõhise õppe rakenduskavade ülevaatamisse on arendusdirektori sõnul kaasatud ka tööandjad. Eriala- ja üldharidusõpetajate koostöös on kutsekeskhariduse õppekavade rakenduskavades välja toodud ka lõimingud, nt eesti keelega – korrektse erialase sõnavara kasutus, kehalise kasvatusena – ergonoomilised töövõtted. Rakenduskavad olid hindamiskülastuse ja aruande koostamise ajal esitatud kooli koduleheküljel osaliselt. Lehel ei olnud leitavad 3. taseme õppekavade rakenduskavad, 4. taseme kutseõppesisetöõde elektriku ja CNC puidutöötlemiskeskuse operaatori õppekavade rakenduskavad.

Õppekavade moodulite rakenduskavad on üles ehitatud väljundipõhise õppe põhimõtetest lähtuvalt, kuid kohati on sisu ebaühtlane, nt kõikide kutsekeskhariduse õppekavade üldõpingute moodulite rakenduskavades esinevad eristava hindamise puhul hindamismäärusest tulenevad üldistavad hindekriteeriumide kirjeldused: hinne *hea – õpilane on saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite eesmärgipärane kasutamine*; hinne *väga hea – õpilane on saavutanud õpiväljundid lävendit ületaval tasemel, mida iseloomustab väljundite iseseisv, eesmärgipärane ja loov kasutamine*. Komisjoni hinnangul jätab selline üldistatus hindekriteeriumid ebamääraseks ning ei anna õppijale selgust, kuidas ikkagi hinnatakse ja mõõdetakse konkreetse väljundi puhul lävendit ületavat taset ja väljundi iseseisvat, eesmärgipärast ja loovat kasutamist.

Ka ei vasta väljundipõhise õppe põhimõtetele vigade sissekirjutamine hindamisse, nt MTP ÕKRI tislari õppekava mööbli- ja puittoodete joonestamise moodulis – *Teeb mõningaid vigu vajalike lähteandmete väljaselgitamisel*; puidu ja puidupõhiste materjalide käsitsitöötlemise tehnoloogia moodulis - „4“ *Toote ettevalmistus on korrektne aga viimistlemisel esinevad vead (viimistlusmaterjali jäljed, ülekatte, valed kogused, viimistlusel tekkinud silmaga nähtavad eristusvead)*.

Restauraator-viimistleja 5. taseme õppekava moodulite väljundid ja hindamiskriteeriumid ei vasta Eesti kvalifikatsiooniraamistikule, mille kohaselt 5. tase juhib ja juhendab töö- ja õppesituatsioone, kus võivad juhtuda ettearvamatud muutused, kontrollib ja arendab enda ja teiste tegevust. Moodulites esitatud väljundite ja hindamiskriteeriumide vastutuse ja iseseisva tegutsemise ulatus piirub peamiselt meeskonnatöö ja iseseisva tegutsemisega, nt *töötab nii meeskonna liikmena kui ka iseseisvalt; suudab meeskonna liikmena iseseisvalt töötada erinevatel tööloikudel vahelduvates olukordades; eristab isiklikku ja kollektiivset vastutusala; hindab oma töö valmidusastet ja kvaliteeti ning arendamist vajavaid aspekte* jne. 5. tase eeldab juhtimist ja juhendamist töö- ja õppesituatsioonides, kus võivad juhtuda ettearvamatud muutused. Õppekava hindamiskriteeriumidena on kirjas *juhendab vajadusel algajaid töötajaid/praktikante esmaste ja ohutute töövõtete omandamisel, töövahendi kasutamisel ja hooldamisel; suunab algajaid töötajaid/praktikante töötama distsiplineeritult ja positiivse rutiini alusel*, millelega on komisjoni hinnangul kaetud küll juhendamiskompetents, kuid mitte juhendamine situatsioonides, kus võivad juhtuda ettearvamatud muutused. Väljundid ja hindamiskriteeriumid ei toeta näiteks meeskondade loomist, juhtimist ja seda samuti töö- ja õppesituatsioonides, kus võivad juhtuda ettearvamatud muutused. Lisaks esineb rakenduskavades kriteerium *argumenteerib ja edastab otstarbekalt, loogiliselt ja selgelt oma seisukohti ning eriala valdkonna põhioskusi ja teadmisi*, kuid 5. taseme

teadmised kvalifikatsiooniraamistiku järgi ei piirdu valdkonna põhioskuste ja teadmistega, vaid need on töö- või õppesuunaalased põhjalikud, spetsialiseeritud, fakti- ja teooriateadmised ning teadlikkus oma teadmiste piiridest.

Rakenduskavade põhjal on õpetamis- ja hindamismeetodid mitmekesised. Vestlusest õppijatega selgus, et neile meeldivad väga õppekäigud ettevõttesse ja messidele, mida ÕKRides korraldatakse ja mis on eesmärgistatud.

TÄIENDUSKOOLITUSED

Täiendusõppe korraldamise eest tervikuna vastutab koolis arendus- ja täiendusõppe osakond eesotsas arendusdirektoriga. Õppekavade arendamiseks moodustatakse töörühmad, kuhu kuuluvad ÕKRide erialaõpetajad, tööandjate ja/või erialaliitude (EEEL, Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liit (EETEL), EMTL) esindajad ning täiendusõppe spetsialist. Kui tööandjad on oma sisendi õppekavaks andnud, siis tavapäraselt koostab kooli töörühm sellest lähtuvalt nõuetekohase õppekava. Samuti arvestatakse koolituste pakkumisel OSKA raportites välja toodud koolitusvajadusi.

Aruandeperioodi viimase kolme aasta jooksul on igas ÕKRis välja töötatud 2-3 uut õppekava, uusim neist *Väravaautomaatika* rakendus 2019. a sügisel EJE ÕKRis.

Valdav osa täienduskoolitustest toimub riikliku koolitustellimuse (RKT) alusel, EJT ja MTP ÕKRis toimub ka tasulisi, laiemale sihtgrupile mõeldud koolitusi, nt on SLO tellinud oma klienditeenindajatele, elektritarvikute müüjale koolituse, kus käsitleti müüdava kauba eripära. Arendusdirektori ja täiendusõppe spetsialisti sõnul on tasuta koolitustel õppimas ka töötukassa koolituskaardi omanikke, kes moodustasid 2019. a pea 10% õppijatest.

ÕKRi eneseanalüüsi aruande põhjal viidi EJT ÕKRis 2016-19 läbi 54 täienduskoolituse kursust 7 õppekava alusel. Lõpetanute osakaal on keskmiselt 95,7%. EJE ÕKRis viidi samal perioodil läbi 15 kursust, mis on peamiselt olnud suunatud kutseeksamikis valmistumisele. Lõpetanute osakaal on keskmiselt 85-88%. MTP ÕKRis on sel perioodil 25 kursust 6 õppekava alusel. Lõpetanute osakaal on keskmiselt 91.3%. Täiendusõppe õppekavad on leitavad kooli kodulehelt.

Kooli "Täienduskoolituse õppekorralduse aluste ja kvaliteedi tagamise tingimuste" kohaselt loetakse koolitus läbituks, kui õppija on täitnud õppekava kontakttundide mahust vähemalt 80% ja saavutanud õppekavas kirjeldatud õpiväljundid. Siiski on MTP ÕKRis pehme mööbli valmistaja algkursuse, puitmööbli restaureerimise põhioskuste ja EJT poorbetoonplokkidest müüritise ladumise põhioskuste õppekava lõpetamise tingimustes kirjas, et läbitud teoreetilist ja praktilist väljaõpet kooli õppebaasis peab kokku olema vähemalt 70% ulatuses. Siin on vastuolu õppekorraldusaluste ja õppekava rakendumise vahel.

Vestlusest arendusdirektori ja täiendusõppe spetsialistiga selgus, et iga koolituse lõpus palutakse õppijatel hinnata koolitust 6-palli skaalal. Ka on tagasisides vabavastuste võimalus, kuid arendusdirektori sõnul on kõige levinum kommentaar, et kursus oli liiga lühike.

HINNANG PARENDUSTEGEVUSTELE

Enesehindamise aruandes on ÕKRid välja toonud kuus parendusvaldkonda, mis hõlmavad HEV õppijatele võimetekohaste õppekavade koostamist EJT ÕKRis; valikõpingute paindlikuma süsteemi väljatöötamist ja rakendamist; töökohapõhise õppe võimaluste laiendamist; karjääriplaneerimise ja ettevõtluse mooduli sidumist õppija erialaga; iseseisvates töödes õppijatele suuremate valikuvõimaluste loomist ning praktika hindamise korrigeerimist. Parendustegevuste analüüsimisel aga ei selgu, milles seisneb valikõpingute paindlikuma süsteemi väljatöötamine ning karjääri-

planeerimise ja ettevõtluse moodulis õppijate karjäärivõimaluste ja ettevõtluse osatähtsuse väärtustamine. Komisjon leiab, et esitatud parendustegevused on asjakohased ning tähtjad ja vastutajad on määratud, kuid määratleda on vaja valikõpingute paindlikum süsteem ja karjääriplaneerimise ja ettevõtluse mooduliga seotud tegevused.

Järeldused

Tugevused

- Koolil on välja töötatud õppekavade arendamise süsteem, mis toimib ning toetab eesmärgipärast tööd kõikide hinnatavate ÕKRide õppekavadega.
- Kõik hinnatavad ÕKRid toetuvad õppekavade arendamisel tööturu-uuringutele, tööandjate tagasisidele ja kootööle erialaliitudega ning partnerlussuhete loomise ja hoidmisega tegeletakse järjepidevalt. See tagab õppe vastavuse ja arendamise vastavalt töömaailma vajadusele.
- MTP ÕKRis on loodud õppijatele, kes ei saavuta kutsekeskhariduse õppekaval üldõpingute väljundeid, võimalus lõpetada õpingud 3. taseme õppekaval. See toetab õppijakesksust ja võimaldab õpingud lõpetada ka neil, kelle jaoks kutsekeskhariduse õppekava väljundid on liiga kõrged.
- Täienduskoolituste lõpetajate protsent on hinnataval perioodil kõrge, mis näitab, et ÕKRide täienduskoolitused on kvaliteetsed ja vastavad sihtgrupi ootustele.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Hinnatavate ÕKRide õppekavade rakenduskavades ei ole hindamine täielikult väljundipõhine, eristava hindamise puhul on hindekriteeriumid „4“ ja „5“ kirjeldatud liiga üldiselt, st pole konkreetseid väljundeid arvestades selged ja mõõdetavad.

Komisjon soovib rakenduskavades pöörata tähelepanu sellele, et hindamine neis oleks väljundipõhine. Eristava hindamise puhul tuleks selgelt sõnastada hindekriteeriumid, et õppijale oleks arusaadav, mis on väljundit ületav tase (mille eest on võimalik saada „4“ ja /või „5“).

- EJT ÕKRI restauraator-viimistleja 5. taseme õppekava moodulite väljundid ja hindamiskriteeriumid ei vasta Eesti kvalifikatsiooniraamistiku 5. tasemele, mille kohaselt 5. tase juhhib ja juhendab töö- ja õppesituatsioone, kus võivad juhtuda ettearvamatud muutused, kontrollib ja arendab enda ja teiste tegevust. Moodulites esitatud väljundite ja hindamiskriteeriumide vastutuse ja iseseisva tegutsemise ulatus piirdub peamiselt meeskonnatöö ja iseseisva tegutsemisega.

Komisjon soovib rakenduskavades väljundid ja hindamiskriteeriumid üle vaadata ning viia need vastavusse Eesti kvalifikatsiooniraamistiku tasemega.

- Täiendusõppe õppekavades ei vasta õppekavade (pehme mööbli valmistaja algkursus, puitmööbli restaureerimise põhioskused ja poorbetoonplokkidest müüritise ladumise põhioskused) lõpetamise tingimused kooli „Täienduskoolituse õppekorralduse alustele ja kvaliteedi tagamise tingimustele“, mille kohaselt loetakse koolitus läbituks, kui õppija on täitnud õppekava kontaktundide mahust vähemalt 80% ja saavutanud õppekavas kirjeldatud õpiväljundid. Nimetatud õppekavade lõpetamise tingimustes on kirjas, et läbitud teoreetilist ja praktilist väljaõpet kooli õppebaasis peab kokku olema vähemalt 70% ulatuses. Komisjon soovib õppekavad üle vaadata ja viia vastavusse õppekorraldusaluste ja kvaliteedi tagamise tingimustega.

Arenguvõimalused

- Komisjon soovib kõikidel ÕKRidel üle vaadata valikainete tegelikud valimisvõimalused, tõsta õppijate teadlikkust nende valikuvõimalustest ja teha seda eesmärgipäraselt.
- Komisjon soovib EJT ÕKRI 4. taseme ehituspusepa, maalri ja plaatija ning MTP ÕKRI kutsekeskhariduse tislari ja pehme mööbli valmistaja õppekavad üle vaadata ning võtta sealt välja õpingute alustamise tingimusena tervisenõue, sest kutseharidusstandard sellist nõuet ei sätesta.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. õppijate erialavalik on toetatud;
2. õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
3. õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;
4. õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;
5. õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.

Analüüs

ÕPPIJATE ERIALAVALIKU TOETAMINE

Hindamiskülastusel toimunud vestluste ja eneseanalüüsi aruande alusel kasutab kool erialade tutvustamiseks ning potentsiaalsete õppijate leidmiseks mitmesuguseid võimalusi. Kogu selle valdkonna tegevust koordineerib kooli kommunikatsioonijuht, kes kaasab turundustegevustesse ka õppijaid. Info levitamiseks kasutatakse erinevaid kanaleid: infomesse, meediat, k.a sotsiaalmeediat, karjääripäevi, kutsevõistlusi jne. Koostööd tehakse ka töötukassaga, Harjumaa koolidega, kust tullakse kooli ekskursioonidele ja töötubadesse. Kahe Tallinna gümnaasiumiga tehakse koostööd põhikooli õpilaste tööõpetustundide läbiviimisel. Kommunikatsioonijuhi sõnul on see tegevus toonud kooli oodatust vähem õppijaid, kuid päris mõjuta pole olnud. Nüüd on plaanis sellist koostöövormi laiendada.

Vestlusest kommunikatsioonijuhiga selgus, et kõige efektiivsemalt levib info suust suhu soovitude kaudu, mida jagavad sõbrad ja pereliikmed. Õpilased tõid vestluses välja ka kooli kodulehe, kust infot otsitakse. Vestlustest nii kommunikatsioonijuhiga kui ka vilistlastega selgus, et õppima tulemisel mängib rolli ka perekonna traditsioon, mis tähendab, et nii vanaisa, isa kui ka poeg on õppinud ehituskoolis. Puidu ja restaureerimise õppesuuna juhtõpetaja sõnul tulevad EJT ÕKRis pakutavasse 5. taseme õppesse tavaliselt õppima ÕKRI 4. taseme õppe värskest lõpetanud ning ka vilistlased. Vestlusest õpilaste ja vilistlastega selgus, et koolil on hea maine ning kooli soovitakse teistelegi.

Kommunikatsioonijuhi sõnul on ta teinud SAle Innove konkreetseid ettepanekuid, kuidas laiemalt kutseharidust propageerida, kuid vastused on olnud eitavad ning taandunud raha puudumisele. Ka ei ole ÕKRide erialade turundamisel oodatud tulemusi saavutatud Noore Meistri võistluste toomisega kooli seinte vahele; suuremat tähelepanu on saanud Eesti Näituste messikeskuses, kus huvilisi on rohkem. Kutsevõistlustel on oluline osa õppijate erialavaliku toetamisel.

Õppijate vastuvõtt toimub üldjuhul suvel. Lisaks dokumentide esitamisele hõlmab vastuvõtuprotsess vestlust õppijakandidaadiga ning tutvumist õpikeskkonnaga, et tulevane õppija saaks kohe erialast reaalsema ülevaate.

Vastuvõtuprotsessi ülevaatamine toimub igal õppeaastal õppedirektori eestvedamisel ning vajadusel viiakse protsessi sisse parandused, nt alates 2018/19. õa-st tuleb õpilaskandidaatidel esitada motivatsioonikiri ning vestlustel on suurendatud erialaste küsimuste osakaalu, et paremini välja selgitada kandidaadi motivatsioon ja valmisolek valitud erialal õppida.

Nii vestluste kui ka kooli eneseanalüüsis esitatud õpingute alustanute andmete põhjal võib järeldada, et kooli tegevused õppijate erialavaliku toetamisel on tulemuslikud kõikide ÕKRide lõikes.

ÕPIKESKKOND, OHUTUS, KESKKONNAHOID

TEKi praktilise õppe töökojad on aktiivses kasutuses nii tööpäeviti kui ka laupäeviti. Õhtusel ajal ja nädalavahetusel kasutavad õpperuume sessioonõppe ja täienduskoolituse õppijad. Koolikülastusel oli näha on koolil kaasaegsed ja hea varustusega ruumid. Positiivsena saab välja tuua, et koolis on kasutusele võetud ruumi säästvaid lahendusi, et hakkama saada kohatise suure ruumipuudusega. Ära on kasutatud kogu kooli pind, kus on kombineeritud praktilise õppe, teooria ja õpetajate ruumid.

Koolil on olemas hinnatavate ÕKRide erialade õpetamiseks vajalikud tingimused ja seadmetega varustatud õppebaas. Teooriaõppeks on olemas infotehnoloogia vahenditega varustatud õppeklassid ja õpilaste iseseisva õppimise ruumid. Koolikülastusel toimunud vestlustest õpilastega selgus, et nad on väga rahul õppimisvõimalustega koolis.

Vestlusest EJE ÕKRi õpetajatega selgus, et mõningast puudust tuntakse automaatika ja hooneautomaatika komponentidest. Hetkel ei jätku igale õpilasele praktiliseks tööks komponente. Seega saavad raskemaid automaatikaharjutusi teha ainult osa õpilastest või õpetaja ainult näitab komponente klassi ees. Paljud teemad, mis on õppekavas, jäävad ainult teooriaks, sest puuduvad reaalsed vahendid nende demonstreerimiseks. Tõdeti ka, et sisetööde elektriku õppekavas puudub aeg elektromehaanika õpetamiseks, kus õpetatakse metalli töötlemise oskusi ja tööriistu. Näitena toodi välja elektrikule vajalikud oskused nagu neetimine, keermestamine ja aukude puurimine. Praktikaettevõtte Clik külastusel tuli välja, et praktikantidel puudub tööriistade kasutamise oskus. Positiivse asjana saab välja tuua õpetajate pühendumuse ja leidlikkuse praktikaklasside sisustamisel. Samuti on õpetajad leidnud koostööpartnereid, kes on annetanud osa vajalikust õppetehnikast.

Eneseanalüüsi aruandest selgub, et TEKis on igale õpperuumile määratud vastutaja, kelle ülesandeks on jälgida, et ruumis oleksid täidetud töökohtadele, tööriistadele, seadmetele, masinatele ja ruumile esitatud üldised nõuded. Iga õppeaasta eel vaatab kooli komisjon koos juhtõpetajatega üle, milliseid parandustegevusi ruumides oleks vaja teha. Komisjon soovib õpperuumide arendamisse kaasata ka õpilasesindus. Õpilastelt võib tulla häid ideid ja selliselt tunnevad nad ennast rohkem kaasatuna.

Alates 2016-17. õa-st kinnitatakse igal aastal kooli igale õppesuunale eelarve, mille kasutamise üle otsustavad õppesuuna juhtõpetajad. Eneseanalüüsi aruande põhjal julgustatakse selliselt õpetajaid ise otsustama ja vastutama oma õpikeskkonna säilimise ja arengu eest. Vestlusest direktoriga selgus, et selline eelarve jaotus puudutab õppevahendeid. See võimaldab ÕKRidel iseseisvamalt tegutseda, nad ei pea iga ostu käima juhtkonnaga kooskõlastamas.

2018-19. õa-l koostati TEKi digiplaan, millega on kavandatud arvutite uuendamine, e-õppe ressursside arendamine ja propageerimine ning õpetajate koolitamine. Õpetajate paremaks diginõustamiseks kohandati spetsiaalne ruum.

Kooli eneseanalüüsi aruandest selgub, et rahuloluküsitluste tulemused vastavad kooli eesmärkides püstitatud kriteeriumitele. Erandina toodi välja õpilaste tagasisidest ilmnenu rahulolematust praktilistes töödes kasutatavate tööriistade olukorraga. Koolikülastusel vestlusel kutseõpetajatega selgus, et õpetajad on edukalt selle teema lahendanud. Õpilastele õpetatakse tööriistade teritamist ja hooldamist. EJT ÕKRI ehitusviimistluse õpilased hangivad oma pahtlilabid ise, sest omi tööriistu hoitakse paremini.

Kooli eneseanalüüsist selgus ja koolikülastusel leidis kinnitust positiivne asjaolu, et kool panustab palju keskkonnahoidu ja materjalide säästvasse kasutusse. Näiteks on õppetöö läbiviimisel materjalid kordvukasutuses, kasutatakse ökomärgisega värve ja firmade ülejääke. Puidu tootmisjäätgid kogutakse kokku ja kasutatakse kütteks kooli katlamajas.

Komisjoni hinnangul on positiivne, et kool teeb koostööd, sh õppematerjalide hankimisel, materjale ja töövahendeid müüvate ja tootvate firmadega (nt Kuga, Sadolin, Henkel, Teknos, Tikkurila, Ceresit, Mira, Säästvad Ehituslahendused). Paljud õppematerjalid hangib kool lisaks eelarvelistest vahenditest.

Vestlusel EJE ÕKRI juhtõpetajaga selgus positiivse asjana, et koolis alustatakse energeetika konverentsi korraldamist, et luua uusi ja paremaid sidemeid ala ettevõtetega. Esialgu plaanitakse konverentsi läbi viia neli korda aastas.

Koolikülastusel toimunud vestlustest õpetajatega selgus, et õppetöös kasutatavad õppematerjalid koostavad õpetajad ise. Selleks kulub palju aega, eriti kui neid peab kahes keeles tegema. Venekeelne õpe toimub ehituse ja tsiviilrajatiste õppekavarühmas kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehituse, ehitusviimistluse ja maalri õppekaval, samuti elektrienergia ja energeetika õppekavarühmas sisetööde elektriku õppekaval. Selgus, et ainult veerand venekeelsetest õpilastest suudab õppida eesti keeles. Teised ei ole keeleliselt piisavalt tasemel ja õpetaja peab tihti tundi läbi viima kahes keeles. Suureks puuduseks toodi, et täielikult puuduvad õppematerjalide HEV õpilaste õpetamiseks ja lõimitud õppeks. Siiski on õpetajad rakendanud õppetöös väga huvitavaid lõimitud õppe projekte (pitsaahju, saunamaja, maakeldri ehitamine ja palju muud). Sellistes praktilise töö projektides saavad õpilased kasutada ka oma matemaatika ja füüsika oskusi. Samuti osalevad ühes projektis erinevate erialade õpilased. Projektõppe tugevus on, et õppija saab läbi teha ja kogeda tervikut. Tööga alustatakse n-õ nullist ja viiakse lõpuni, st kuni toode antakse üle kliendile. Projektides tehakse ÕKRide-vahelist koostööd, kus nt ehitusõpilased annavad tööjärje üle sisetööde elektriku õppekava õpilastele. Lõiminguprojektidena tehakse koostööd ka näiteks lasteaedade ja SOS lastekülaga, kus õpilased käivad õpetaja juhendamisel praktilisi töid tegemas.

ÕPPEKORRALDUS JA -SISU

Kooli õppekorraldus on reguleeritud õppekorralduseeskirjaga, mis on ajakohane ja leitav kooli kodulehelt. Õppetöö toimub õppetöögraafiku alusel, mis on koostatud eraldi igale õppekavale, arvestades erialaspetsiifikat, tööandjate võimalustest lähtuvat praktikaaega ning töökodade ratsionaalset kasutust. Õppekorraldus on paindlik, nt on täiskasvanud õppijate vajadustest lähtuvalt loodud võimalus õppida kas päevases või õhtuses sessioonis, mida koolis nimetataksegi sessioonõppeks.

2018-19. õa-st on ÕKRide sessioonõppe kontaktõppe päevi pikendanud ühe tunni võrra (9 t), et tekitada pikem õppetööst vaba periood (vähemalt 5 nädalat) praktika sooritamiseks ja välispraktilal osalemiseks. Koolikülastusel toimunud vestlusel sessioonõppe õpilastega selgus, et kontaktõppe tunde võiks olla siiski rohkem. Iseseisva töö ajal õpilastel tihti puuduvad vahendid teha praktilisi töid. Iseseisva töö tulemuste tagasisidestamine toimub valdavalt suulise vestlusena. Vestlusest selgus, et õpilased ei tea, mille järgi neid hinnatakse. Komisjonile esitatud ÕKRide iseseisvate tööde juhendid on ülesehituselt ebaühtlased. Üldjuhul puuduvad juhendites eesmärgid või väljundid, hindamiskriteeriumid ning tagasisidestamise viis, mis raskendab õppijatel aru saada, missugust väljundit tööga saavutatakse ja kuidas seda hinnatakse. Komisjon soovib kõikides iseseisvate tööde juhendites ära tuua töö eesmärgid, õpiväljundid, hindamiskriteeriumid ja tagasisidestamise viis. Õppijatele tuleb rohkem selgitada hindamiskriteeriume.

Koolikülastusel toimunud vestlustest kutseõpetajatega selgus, et õpilaste tööohutusalane juhendamine toimub praktilise mooduli alguses. Jooksva juhendamisel kasutatakse n-õ esimese kasutuse keeldu. Kui õpilane kasutab mingit seadet esimest korda, siis teeb ta õpetajaga koos läbi individuaalse instruktaaži. Samuti on praktika ruumide seintel ohutusvahendeid meelde tuletavad pildid. Koolikülastusel oli siiski näha, et kõik õpilased ei kasuta elektrilise löikeriistaga töötades kaitseprille. Komisjon peab oluliseks praktiliste tööde puhul pöörata tähelepanu kaitsevahendite kasutamisele, tagades õppijate ohutuse.

Kooli eneseanalüüsist selgub, et praktilise töö käigus selgitatakse koolis välja võimekamad ja vähem võimekamad õpilased. Positiivne on, et sellise meetodi juures saab õpilastele anda võimetekohaseid ülesandeid.

Perioodil 2015-19 on toimunud igas ÕKRis ümarlaud ettevõtete esindajatega. MTP juhtõpetaja sõnul on tööandjad ümarlauas välja toonud, et koolilt oodatakse suuremat tööd õppijate sotsiaalsete oskuste (nt distsipliin, täpsus) arendamisel, sest erialaseid oskusi saavad nemad õpetada. Juhtõpetajad rääkisid vestlusel, et pööravad pidevalt tähelepanu kellaajast kinnipidamisele, kokkulepetele ja korrale. Õpilasi hakatakse enne praktika perioodi ette valmistama distsipliini suhtes – pööratakse tähelepanu hilinemistele, töökoha korrashoiule jne. Vahel ei ole hilinejaid õppetööl lastud. Samas väidavad õpetajad, et selliste oskuste kujundamine on raske, kuna kooli õppima tulnud isikud on juba väljakujunenud ja nende harjumused on sügavalt juurdunud. Vaatamata sellele nad räägivad ja pööravad ikka uuesti ja uuesti tähelepanu õppijate sotsiaalsete oskuste arendamisele.

Praktikakorralduse eest vastutab koolis praktikakorralduse juht. Õpperühma praktikakorraldust organiseerib rühma praktikajuhendaja (kutseõpetaja). See tagab praktikaettevõttega suhtlemisel kõige parema tulemuse, sest tema tunneb õpilasi kõige paremini. Vestlustel õpilastega ja praktika-juhendajatega selgus, et kõigepealt proovib õpilane ise leida endale praktikakoha. Kui see ei õnnestu, siis tuleb appi kool. Kool on seadnud prioriteediks praktika ajal ettevõtete külastuse, kuid tõdeti, et eelmisel aastal tehti aja puuduse tõttu ÕKRides kokku ainult 27 külastust.

ÕKRide praktikadokumentideks on kolmepoolne praktikaleping; õppija koolipoolne iseloomustus, mis sisaldab õppija andmeid, enne praktikat läbitud erialaseid mooduleid, praktika õppekavajärgseid eesmärke ja ülesandeid ning õppija individuaalseid ülesandeid; praktikaaruannet ning praktikandi iseloomustust praktikakohalt (hindamisleht). Komisjonile esitatud dokumentidest ja vestlusest

õppijatega selgus, et praktika hindamise põhikriteerium on praktika maht, mitte väljundi ja selle sügavuse eesmärgipärane saavutamine.

Õppijate sõnul minnakse praktikale ja alles siis selguvad ülesanded, mida nad tegema hakkavad. Ka vestlustest praktikajuhendajatega selgus, et praktika õpiväljundeid on väga raske saavutada, sest tihti tehakse praktikal neid töid, mida hetkel ettevõttes teha saab. Kui ilmneb, et õppijatel ei ole võimalik õpiväljundi saavutamiseks vajalikku oskust praktika raames treenida, tehakse seda koolis toimuva praktilise õppe raames.

Komisjonile esitatud mitmes dokumendis puuduvad õppija individuaalsed praktikaülesanded või on need väga üldsõnalised (nt mööbli restaureerimisega seotud tööd) või ei ole sisulised (nt praktika suuline kaitsmine). Kuigi tegemist on praktikandi individuaalse praktikaülesandega, siis puidu ja restaureerimise õppesuuna juhtõpetaja sõnul määrab ülesande õpetaja õppijat kaasamata.

5. taseme õppija tõi vestlusel välja, et nemad määratlevad ise oma praktika eesmärgid, tulenevalt sellest, mis oskused rohkem arendamist vajavad.

ÕKRide 4. taseme õppijate praktikaaruannetes esitatud praktikapäevikud ja eneseanalüüsid on lakoonilised. See näitab, et õppijatele pole selgitatud või nad ei mõista analüüsi rolli ja tähtsust oma arengu kujundamisel.

Komisjon soovib kaasata õppijad oma praktikaeesmärkide ja individuaalsete praktikaülesannete püstitamisse, sest see toetab õppija õpipädevuse arendamist, mille kohaselt õppija õpib ja täiendab end iseseisvalt ja ennastjuhtivalt; hindab ja analüüsib oma teadmiste taset. Mida selgemini on õppijaga läbi arutatud eesmärgid ja hindamiskriteeriumid, mida selgemini on sõnastatud eesmärgid, ülesanded, kriteeriumid, seda arusaadavam ja lihtsam on õppijal ennast ja oma praktikat analüüsida. See on eelduseks ka tulemuslikule ja iseseisvale praktika kaitsmisele vastavalt õppekava tasemele.

Praktika aruannetest selgub, et praktika hindamiskriteeriumid saab ettevõttepoolne juhendaja koolist, kuid need on liialt üldised ning eristava hindamise puhul puuduvad hindekriteeriumid. Vestlusel praktikakorralduse juhiga selgus, et detailsemat hinnangut ei ole ettevõtetepoolsed juhendajad valmis andma.

Soovitusena võiks koolipoolne praktikajuhendaja külastada praktikaettevõtet või kasutades IKT-vahendeid suhelda ettevõttepoolse juhendajaga ja esitada eelnevalt ettevalmistatud küsimusi. Selliselt saaks parema tagasiside praktikal olnud õpilase kohta. Praktikajuhendajate ja praktikakorralduse juhiga vestluse põhjal arutatakse praktika kaitsmisel suuliselt läbi tehtud tööd, kasutatud tehnoloogiad ja materjalid.

Töökohapõhise õppe puhul kasutatakse praktika arvestamisel VÕTAt, kui on asutuse juhi kinnituskiri, et praktika käigus tehtav on õppija igapäevatöö ja tal on vastav kogemus olemas. VÕTA abil, kui väljundite saavutatus on tõendatud, on võimalik kaheaastase õppekava läbimine lühema aja jooksul. Nt kasutatakse VÕTAt EJT ÕKRI ehituspuuseppade töökohapõhises õppes 60 EKAPI osas erialapraktikal. Seega on 120 EKAPine õppekava läbitav ühe aastaga.

EjT ÕKRi 5. taseme õppijad koostavad õppeprotsessi käigus portfoolid. Komisjonile esitatud portfooliote põhjal saab öelda, et portfoolid on süsteemsed, analüütilised ja annavad hea ülevaate omandatud väljunditest.

Tunnustust vääriva asjana saab välja tuua, et TEK pakub igal aastal ca 50 õpilasele võimaluse sooritada Erasmus+ programmi rahastusel erialane 6nädalane praktika välisriikides. Välispraktika puhul lähtutakse ECVETi põhimõtetest, mille kohaselt hindab praktikat vastuvõttev partner ning kodukool ehk TEK arvestab seda praktikandi õppekava läbimisel. Vestlusest õppijatega selgus, et pärast välispraktikatelt naasmist toimuvad koolis seminarid, kus nad jagavad oma kogemusi ja õpitud kaasõppijatega. Õppijate sõnul on välispraktika koolis populaarne, millest annavad tunnistust ka õppijate koostatud postriid koolimaja seintel. Õppekorralduse rahulolu-uuringust selgub, et õpilaste rahulolu praktikaga seonduvaga on kõrgem Eesti keskmisest.

Vene õppekeelega õppijate esindaja ütles, et kahjuks ei saa nemad välispraktika kohta infot vajalikul moel, pigem peavad nad seda ise küsima, otsima.

Vestlusest juhtõpetajatega ja vilistlastega selgub, et kooli endised õpilased on kooli suhtes väga positiivselt meelestatud. Õpilased, kes on loonud oma ettevõtteid, võtavad meelega kooli õpilasi ja sealhulgas HEV õpilasi praktikale.

Tunnustust väärrib õppijate aktiivne osalemine võistlustel ja konkurssidel. Õpilased on motiveeritud osalema nii koolisisestel kui ka üleriiklikel ja rahvusvahelistel kutsevõistlustel, nt Noor Meister, Jõulukellu, Worldskills ja Euroskills. Kooli juhtkond ja õpetajad tunnustavad õpilasi osavõtu ja saavutuste eest. Nii juhtõpetajate, vilistlaste kui ka õpilaste sõnul on kutsevõistlused populaarsed, neil soovitakse osaleda ning nad toetavad ka õpimotivatsiooni.

Koolis on õpilasesindus, kelle tööd juhendab kommunikatsioonijuht. Õpilasesindusel toimuvad regulaarsed koosolekud, kus arutatakse päevakohaseid teemasid (nt lõpusõrmuste kavandite loomine). Samas osalevad esinduse liikmed kooli nõukogu koosolekutel ja õppetoetuste määramise komisjonis.

ÕPPE TULEMUSLIKKUS

TEK on kutseksamikeskuseks kõigis kolmes ÕKRis. Tabel 4 annab ülevaate ÕKRides kutseksamiga lõpetajate osakaalust kõikidest samal õppeaastal lõpetajatest.

Tabel 4. Kutseksami sooritanute osakaal samal õppeaastal lõpetanutest

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
TEK kokku	47,9%	59%	80%	55%	74,9%	84%
EjT ÕKR	60%	59%	85%	62%	85%	82%
EjE ÕKR	50%	56%	8%	-	31,5%	100%
MTp ÕKR	24,4%	60%	49%	42%	67%	80%

Tabelist 4 nähtub, et kutseksamid sooritanute osakaal lõpetanutest varieerub aastate lõikes kõikides ÕKRides. 2018/19. õa-ks on saavutatud aga EjE ÕKRis maksimumtulemus ja MTp ÕKRi tulemused on viimase nelja aasta jooksul olnud tõusvas trendis, saavutades nimetatud õa-ks 80%.

EJT ÕKRI ehitusrestauraatoritel ei ole senini võimalust kutseeksamit sooritada, nemad lõpetavad koolieksamiga, MTP ÕKRI mööblirestauraatoritel avanes võimalus esmakordselt kutseeksamit teha 2018. a ning kõik neli taotlejat said ka kutse.

Tabel 5. Kutseeksami sooritanute osakaal samal õppeaastal lõpetanutest – sihttase (%)

Indikaator	2014	2015	2016	2017	2018 siht	2018 tegelik
Kutseeksami edukalt sooritanute osakaal lõpetajatest, %	38,2%	48,3%	44,2%	45,0%	80%	67,5%
Kutseeksamite sooritajate % kutseeksamil osalenutest	74%	85%	80%	87%	≥80%	88%

Tabeli 5 põhjal on kutseeksami sooritanute osakaal lõpetanutest jäänud kooli sihttasemest, milleks on 80%, madalamaks - 67,5%. Kooli enda hinnangul on madalam näitaja põhjendatav sellega, et kuni aastani 2017 ei olnud kutseeksamid kohustuslikud ning kõik ei soovinud eksamit sooritada. Seevastu kutseeksamite sooritajate protsent kutseeksamil osalenutest on 2018. a seisuga ületanud sihttaseme (siht ≥80%, tegelik 88%).

TUGITEENUSED

TEKi arengukavas 2015-2020 on suuremate väljakutsete hulgas nimetatud õppetöö katkestajate osakaalu vähendamine. Õpingute katkestajate osakaal kutsehariduses kokku oli 2014. aastal 32,0%, siht 2018. aastaks 28, tegelik 24,9 ja 2020. aastaks 26%. Kool on enda seatud eesmärgid ses osas täitnud, kuid eneseanalüüsi aruande põhjal leiab kool, et õpingute katkestajate arv on siiski liiga kõrge ja jätkab probleemiga tegelemist. Murelapseks on siinkohal kutsekeskharidusõppes õppijad, kelle õpimotivatsioon on sageli madal, lisaks vajadus kooli kõrvalt töötada. Väljalangenute osakaalu vähenemisel on rolli mänginud ka suur täiskasvanud (teadliku valiku teinud) õppijate osakaal kogu õppijate hulgast (u 50:50).

Vestluste põhjal võib öelda, et kool on kahtlemata palju teinud väljalangevuse vähendamiseks. Põhiprobleemideks on olnud vale erialavalik, terviseprobleemid ja õppetöölt puudumised. Vale erialavaliku ennetamiseks tutvustatakse nüüd vastuvõtul erialade spetsiifikat ja õppebaase, vale valiku puhul antakse võimalus valida koolisiselt uus eriala. Terviseprobleemid on osaliselt tingitud erikoolide (Kajamaa, Tondi, K. Pätsi ja Heleni kooli) lõpetajate õppima võtmisest. Samuti võib ilmned, et õpilasel on nt allergia puidulolmule või on takistuseks masinate/seadmete liiga kõrge müratase. Õppetöölt puudumiste põhjuseks on sageli, et õpilased töötavad ja peavad oma töötuid vanemaid ja peret üleval. Kool toetab igati sellises olukorras õpilasi, kui vähegi võimalik. Alati vesteldakse osapooltega ja püütakse lahendusi leida. Töötavate õpilaste puudumised loetakse põhjendatuks, kui õpilane suudab tasandusnädala jooksul oma võlgnevused likvideerida. Neile on osaliselt kohandatud ka individuaalset õppetöö graafikut.

Töötavate õpilaste puudumised loetakse põhjendatuks, õppesuuna õppenõustamiskojaga kooskõlastatult ja tingimusel, et ta on suuteline õppekava õpiväljundid vähema kontaktundides osalemisega saavutama.

Täiskasvanud õppijate toetusmeetmeks on VÕTA rakendamine. Kooli eneseanalüüsi põhjal on hinnataval perioodil ÕKRides rakendatud VÕTAt 378 korral: varasema õpikogemuse arvestamine 334 ja töökogemuse arvestamine 44 korral. Töökogemuse arvestamist on peamiselt taotlenud

töökohapõhise õppevormi õppijad. Täienduskoolitustes VÕTAt ei rakendata, kuna kursuste maht on liialt väike ja enamasti pole, mida arvestada.

Vestlusest arendusosakonna töötajatega selgus, et kaldkatuse ehitaja, lamekatuse katja ja puidupingioperaatori töökohapõhises õppes on õppijatele võimaldatud õppida päevases või öhtuses sessioonõppes, mis muudab õppe korralduslikult paindlikumaks.

Tugiteenuste vajaduse kohta saadakse informatsiooni kõigepealt vastuvõtu dokumentidest ja lisaks ka vastuvõtukomisjoni vestluselt õpilasega (ja tema vanematega), kusjuures vestlusel osalevad ka HEV koordinaator ja psühholoog. Kutsekeskhariduse puhul täidavad 1. kursuse õpilased õppeaasta alguses ja lõpus eneseanalüüsi küsimustiku, mille alusel kursusejuhendaja ja HEV koordinaator saavad teavet toe vajaduse kohta. Sujuvaks sisseelamiseks uude kooli korraldab kool esmakursuslaste päevi.

Kutsekeskhariduse õppele sisseastujate teadmisi kontrollitakse matemaatikas, füüsikas ja eesti keeles (k.a eesti keel teise keelena). Praegu on õppijatele, kelle madal teadmiste tase matemaatikas on kujunenud edasijõudmise riskiteguriks, korraldatud lisaõppe matemaatikas, mis toimub õppepäeva lõpus. Koolis on mõistetud, et hetkel kehtiv süsteem ei ole kõige parem, kuna õppepäeva lõpuks on õppijad liialt väsinud ja ei suuda infot omandada. Seepärast soovitakse sügisest rakendada õpet eri taseme gruppides. Nii õppedirektor, õppekorralduse juht kui ka õpetajad tõid vestlustel välja mõtte, et peaks looma algtaseme kursuse nendele, kelle põhikoolis omandatud teadmised on kasinad ja ei võimalda tegelikult keskhariduse tasemel õpet alustada, mida on mh vaja eriala omandamiseks. Komisjon toetab nimetatud plaani.

Matemaatika, füüsika ja eesti keele õpetamine õpilaste tasemele vastavates gruppides on plaanitud ka kooli „Tegevusplaanis õpilaste motiveerimiseks ja katkestajate osakaalu vähendamiseks“. Tegevusplaani eesmärk on õpilaste toetamine nende väljalangevuse vähendamiseks ning kooli õppijakeskemaks muutmiseks. Oodatav tulemus (ideaal) on, et kooli vastuvõetud õpilastest lõpetavad õpingud 85%. Dokument määratleb väljalangemise põhjused nii TEKi vaates ja kirjanduse põhjal, andes mõtlemisainet igaühele, kes probleemi lahendamisse saaks ja tahaks panustada. Olukorrale on antud hinnang, plaanitud on rohkelt asjakohaseid tegevusi, valdavalt määratletud ka vastutajad. Tegevusplaanis on ära toodud ka võimalus käivitada abiõpetaja süsteem, millest võiks samuti kasu olla, kuid selle rakendamist praegu ei plaanita; pigem liigutakse tasemegruppides õpetamise poole.

Tavaliselt pöörduvad õpilased probleemide korral esmalt kursusejuhendaja poole. Tema soovib vajadusel tugispetsialisti, kelle poole edasi pöörduda või saadab õpilase sinna. Probleemide korral pöörduvad õpilased (või nende vanemad) ka ise nt psühholoogi või sotsiaalpedagoogi poole. Peamiselt on põhjuseks psüühilised probleemid, töötamine paralleelselt kooliga, terviseprobleemid.

Koolikiusamise ennetamiseks on kooli psühholoog korraldanud töötubasid, kus viiakse läbi rollimänge. Kui tuleb ette koolikiusamist, siis korraldatakse ümarlaud, kus mõlemad pooled saavad suud puhtaks rääkida.

Lapsevanemad, kellega koostöö on põhikoolijärgse õpilase toetamisel ülioluline, on õppedirektori ning õppetöökorralduse juhi hinnangul väheaktiivsed. Nad näevad parendustegevusena võimalust korraldada õppegrupiseseid vanemate koosolekuid, siis ehk on osavõtt aktiivsem.

EJT ÕKRis õpivad ka vene õppekeelega õppijad. Venekeelsetes õppegruppides õppijatest umbes pooled teevad keeletesti rahuldavale tulemusele, aga ainult veerand suudab eesti keelest aru saada vajalikul tasemel. Õpetajad tõlgivad materjalid vene keelde. Kooli esindajad leiavad, et vajalik oleks täiendav keeleõpe, kuid õpilased ei ole huvitatud osalema keeleõppe üritustel, näiteks teatris, millele oleks võimalik SA-lt Innove raha saada. Mõttena tõi õppedirektor vestluses välja, et sügisest saab vähese eesti keele oskusega õpilased registreerida HEVideks, millel oleks lisarahastus.

Vestlusel ütles vene õppekeelega õppijate esindaja, et nad tunnevad koolis end isoleeritult, et nad ei saa vajalikul määral infot koolis toimuva kohta, vaid peavad seda pigem ise otsima. Ta tunnistas, et vene õppijad ei ole valmis uue õppeaasta sügisest õppima eesti keeles sellisel määral, nagu seadus seda ette näeb. Üheks põhjuseks on ebapiisav keeleoskus (juba põhikoolist ei saada vajalikku taset), teiseks motivatsiooni puudumine. Vestlusel õppijaga selgus, et üheks motiveerivaks teguriks võiks olla vene õppekeele õppijate kaasamine kooli tegemistesse just eesti õppekeele õppijate poolt. Komisjon toetab nimetatud algatust.

Kutsekeskhariduse õppegruppide jaoks on loodud kursusejuhendaja, täiskasvanud õppijate jaoks rühmajuhendaja ametikohad. Kursusejuhendajate süsteem käivitus 2016/17. õa-l. Kursusejuhendajaid on kolm: esimese, teise ja kolmanda kursuse juhendaja, kusjuures kursus on terve aastakäik õppijaid. Kursusejuhendajate roll õppija toetamisel, aga ka nende koormus on väga suur. Komisjon soovib üle vaadata kursusejuhendajate koormus ja võimalusel leida koormuse vähendamiseks võimalusi.

Kaks korda õppeaastas (veebruaris ja juunis) on iseseisva töö ja tasandusnädalad. See on võimalus oma õppevõlgnevusi likvideerida neil, kel on kogunenud palju tegemata töid. Edukad õppijad aga kasutavad seda aega enese täiendava arendamise jaoks, nt harjutavad võistlusteks. ÕKRide õpetajad teevad kõik võimaliku ja tulevad vastu, et õppijad saaksid oma tööd tehtud ja võlad likvideeritud. Pigem on nii vestlusel osalenud õppijate kui tugispetsialistide sõnul küsimus õppija motivatsioonis ja suhtumises. Õppevõlgnevuste konsultatsioonid toimuvad vähemalt kaks korda nädalas. HEV õppija, kes kolme aastaga ei saa eriala lõpetatud, sellele annab kool veel ühe võimaluse neljandal aastal.

Õppekorralduseeskirjas on ette nähtud, et arenguvestlused õpilastega toimuvad kord õppeaja jooksul, pärast esimese õppeperioodi lõppu. Selliselt arenguvestlused ka toimuvad ja tulemusi kasutatakse juhtumipõhiselt. Õppijate kontingent on väga erinev, alates lihtsustatud õppekavadega õpilastest kuni kõrgharidusega täienduskoolitustel osalejateni, seega ühest lähenemist kasutada ei saa. Keeruline on olukord tervisest tingitud probleemidega, mida kool ei saa välistada, kui neid sellest ei informeerita. Vastavat tervisetõendit nad küsida ei või.

HEV õpilaste üleminekuplaan koostatakse õpilase, HEV koordinaatori ja kursusejuhendaja koostöös alates 2019/2020. õa-st. HEV õpilastele koostatakse arenguplaan, kus on iga õpilase kohta kirjas, mida peaks saavutama koostöös tugispetsialistidega (psühholoog, sotsiaalpedagoog). Kord kuus vaadatakse arenguplaan üle.

HEV ja nõrga sisendiga õpilastega tegeleb ka õpiedukoda, mis tuvastab hariduslikud erivajadused ning teeb ettepanekud tugimeetmete rakendamiseks. Kojas tegeletakse lapsevanemate, õppija, kursusejuhendaja ja tugispetsialistide koostöös individuaalsete lahenduste leidmisega. Kool teeb palju õppija toetamiseks ja ei arva teda niisama kergelt koolist välja. Võimalusel suunatakse õppija muule koolis õpetatavale erialale, kohaldatakse individuaalset õppekava üksikute ainete osas või äärmisel juhul viiakse kutsekeskhariduse õppekavalt kutseõppe õppekavale üle.

Arenguveestluste käigus nõustatakse õppijaid ka karjäärilaselts ning koostöös Rajaleidjaga korraldatakse karjäärpäevi, mis sisaldavad loenguid ja soovi korral ka tööintervjuu imiteerimist.

Tugiteenuste tõhusust on analüüsitud, muutusi väljalangevuses ega rahulolus ei ole. Kooli hinnangul on õppijate kontingent üha nõrgem, sotsiaalsete probleemidega, õpihuvi puudub. Tervikuna on katkestajate arv langenud, eesmärk on saavutatud, aga kool hindab oma eneseanalüüsi aruandes, et katkestajate osakaal on siiski liiga kõrge. Koolis antakse endale aru, et vähenemine on tulnud täiskasvanud (teadlikke valikuid tegevate) õppijate arvelt. Põhikoolijärgse kontingendiga on neil siiski probleeme.

Kool on oma eneseanalüüsi aruandes ära toonud kaks tugevust, mis on seotud ÕKRides õppijate toetamisega väljalangevuse ennetamiseks: 1) terviklik tugisüsteem õppijate toetamiseks – tugispetsialistide ametikohad on täidetud ning tugispetsialistide koostöö õpetajatega on tähtsustatud ja selleks on loodud ajaline võimalus; 2) õppeprotsessi sisukamaks ja atraktiivsemaks muutmise – õpilaste võtme- ja erialaste pädevuste arendamist toetab nüüdisaegsete, mõtestatud tervikut loovate õppemeetodite piloteerimine ja rakendamine. Komisjon veendus külastuse käigus, et tugisüsteem on terviklik ja kasutusel on projektiõpe nii erialadeüleste kui ka erialasiseste projektide näol.

Õpilaste seas läbi viidud küsitluste järgi on hinnang tugitöötajatele (psühholoog ja sotsiaalpedagoog) madal. Komisjon leiab, et madalat hinnangut tuleks analüüsida põhjalikumalt, tehes kindlaks, kes õpilastest hindavad madalamalt, kas need, kes ei puutu kokku ega vaja psühholoogi või need, kes seda tõesti vajavad (nt HEV õppijad).

Vestlustest õppijatega selgus, et nad hindavad kõrgelt kooli- ja õpetajatepoolset tunnustust. Paljudele on kool ainukene võimalus ja koht, kus neid tähele pannakse ja tunnustatakse.

HINNANG PARENDEUSTEGEVUSTELE

Enesehindamise aruandes on ÕKRid välja toonud kuus parendusvaldkonda, mis hõlmavad praktikakorralduse parendamist, õppijate väljalangevuse vähendamist, ÕKRide õppe- ja olmekeskonna arendamist, digikeskkonna arendamist, uue õpikäsituse suuremat mõtestatust ning õppijate tunnustamisvõimaluste laiendamist. Komisjoni hinnangul on kriteeriumi analüüsist tulenevalt kavandatavad tegevused asjakohased, vastutajad ja tähtajad on määratletud.

Järeldused

Tugevused

- Õppetöök on kõikides hinnatavates ÕKRides kasutusel kaasaegsed õpperuumid ja väga heal tasemel materiaal-tehniline baas, mis võimaldab edukalt pakkuda nii taseme- kui täiendusõpet.
- Toimiv koostöösuhe töövahendite ja materjalide tarnijate ning tootjatega, kes sponsoreerivad õppetööd, varustades ÕKRe vajaliku õppematerjaliga.
- Projektõppe rakendamine, mille käigus õppijad alustavad tööd ettevalmistusest ja lõpetavad toote üleandmisega kliendile. Selline tervikõppe kogemus toetab õppimiskeskust, lõimingute rakendamist (nt üldharidusteemad) ning ÕKRide vahelist koostööd.
- Vilistlased teevad ÕKRidega tihedat koostööd, võttes õppijaid (sh HEV õppijaid) enda ettevõttesse praktikale, mis tähendab, et nad väärtustavad oma kooli ja panustavad ÕKRide tegevustesse.
- Õppijate aktiivne osalemine võistlustel ja konkurssidel, sh üleriiklikel ja rahvusvahelistel kutsevõistlustel, nt Noor Meister, Jõulukellu, Worldskills ja Euroskills. Soov kooli esindada näitab õpilaste positiivset meelestatust kooli suhtes ning ÕKRide järjepidevat tööd erialade populariseerimisel.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Praktilise töö keskkonnas ei ole EJT ja MTP ÕKRides maksimaalselt tagatud õppijate ohutus, nt komisjoni ringkäigu ajal ei kasutanud kõik õpilased elektriliste löikeriistadega töötades kaitseprille. Komisjon peab oluliseks praktiliste tööde puhul pöörata tähelepanu kaitsevahendite kasutamisele, tagades õppijate ohutuse.
- Praktika ei ole täielikult väljundipõhine. Komisjon soovib praktika hindamisel lähtuda esmalt väljundi saavutatusest praeguse mahukriteeriumi asemel.
- Praktika hindamiskriteeriumid on liialt üldised ja eristava hindamise puhul puuduvad hindekriteeriumid. Komisjon soovib sõnastada selged ja mõõdetavad hindamis- ja hindekriteeriumid.
- Praktikaaruanded ja neis sisalduvad enesehinnangud on pealiskaudsed ning ei toeta õppimist. Komisjon soovib selgitada õppijatele neid individuaalsete praktikaülesannete sõnastamise kaasamise kaudu praktika eesmärgi ja õpiväljundeid ning praktika-dokumentide täitmisel pöörata rohkem tähelepanu nende sisulisele poolele, et aruandes ja enesehinnangutes oleks analüüs, kuna formaalselt täidetud praktikadokumentid ei toeta õppijate arengut.

Arenguvõimalused

- Komisjon soovib senisest enam kaasata õpilasesindust nii õppeprotsessi kui ka vaimse ja füüsilise õpikeskkonna arendustesse ja parendustesse. Nt suunata õpilasesindust kaasama vene õppekeele õppijaid eesti kogukonda erinevate õppe ja vaba aja tegevuste kaudu; õpperuumide arendamisega seotud teemade arutellu.

- Kursusejuhendajatel on juhendada kogu aastakäigu kursused ja seetõttu on neil töökoormus sotsiaalsete probleemide rohkusest tingitult suur. Seetõttu soovib komisjon kursusejuhendajate töökoormuse üle vaadata ja leida koormuse vähendamiseks võimalusi.
- Komisjon soovib korrigeerida iseseisvate tööde juhendeid ja koostada need nii, et õppija saab selgelt aru, mis on töö eesmärk ja väljund, mis on hindamis- ja hindekriteeriumiks ning kuidas ta tagasisidet saab.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. **Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;**
2. **Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.**

Analüüs

Juhtõpetajad ja erialaõpetajad on erialase haridusega ja pika tööstaažiga, enamik läbinud andragoogika koolituse. Aruandeperioodil lõpetanud TLÜ kutsepedagoogika tasemekoolituse MTP ÕKRist üks kutseõpetaja, EJE ÕKRist üks õpetaja, EJT ÕKRist jätkavad õpinguid ülikoolis kaks kutseõpetajat. Õpetajad, kes on välja kasvanud kooli vilistlaste hulgast, nt EJT ÕKRis, kannavad edasi kooli traditsioone ja väärtusi. Kõik õpetajad vastavad kvalifikatsiooni nõuetele, v.a üks, kes vastab osaliselt, õpetab ainult täiendusõppes ning on kogenud ja hinnatud.

EJT ÕKRis töötab kolmes õppesuunas kokku 10 õpetajat, sh pika tööstaažiga kogenud, erialase ja kõrgharidusega õpetajad.

EJE ÕKRis töötab neli kutseõpetajat, kaks õpetajat töötavad paralleelselt valdkonna ettevõtetes. Juhtõpetaja on EETELi kutseeksami komisjoni eksaminaator; sooritas 2018 Euroopa välisläbipääsu süsteemide automaatika ja elektromehaanika kvalifikatsiooni eksami.

MTP ÕKRis töötab põhikohaga kuus staažikat ja kaks noort erialaõpetajat. Kõikidel õpetajatel on erialane haridus ja praktilise töö kogemus ning läbitud/läbimisel erialased ja pedagoogilised täienduskoolitused.

Õpetajate vanuseline struktuur tagab personali jätkusuutlikkuse. EJT ÕKRi õpetajate keskmine vanus on 54,6 a, EJE ÕKRis 49,3 a MTP ÕKRis 48,9 a ning üldhariduses 57,3 a.

Üldharidusainete õpetajatel on koormus väga väike. Et toime tulla, õpetavad nad mitmeid aineid erinevates koolides. Õpetajad leidsid vestlusel, et ümberlülitumine erinevasse kohta ja teemasse on kohati raske. Vestluse põhjal õppedirektoriga arvestatakse tunniplaanide tegemisel sellega, millal üldainete õpetajatel on võimalik kooli tulla. Aina sagedamini annab üldainet erialaõpetaja, kellel on teadmine, mis on erialal ja kutseksamil vaja. Seega on erialaõpetajate töö ka lõimingute osa, mis

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

jätab üldharidusainete õpetajate koormuse väiksemaks. Kui üldharidusainete õpetajad hindasid oma koormust liialt väikeseks, siis kursusejuhendajad ja erialaõpetajad oma koormust suureks. Komisjoni hinnangul ei toeta õpetajast lähtuv tunniplaani tegemine õppijakeskset lähenemist õppeprotsessile.

Õpetajatest on kutsetunnistus neil, kes on kutsehariduse omandanud suhteliselt hiljuti ja õpingute lõpetamisel kutseeksami sooritanud. Materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) ÕKRI mööblirestaureerimise õpetajatel tekkis kutseeksami võimalus alles 2018-19, mil mõlemad õpetajad eksami edukalt ka sooritasid. Nagu p-s 3.2 nimetatud, ehitusrestauraatoritel ei ole kutse andjat. Staažikamatel kutseõpetajatel puudub kutseeksami sooritamiseks motivatsioon. Vestlusest õppedirektoriga selgus, et õpetajad ei pea õigeks minna oma eriala kutseksamile, mille materjalid nad on ise loonud. Näiteks EJT ÕKRis on neli õpetajat, kes on kutseeksami väljatöötamise rühma liikmed või oma eriala tunnustatud eksperdid ja mitte keegi neist pole teinud kutseeksamit. Õpetajate jaoks on oluline, et neil on erialased sertifikaadid ja nad täidavad eurodirektiive (nt elektri valdkonna puhul A- ja B-taseme pädevustunnistused). Teisalt tunnetavad staažikamad õpetajad ebaõiglust selles, et ülikoolist tulnud noor õpetaja on eluaegse kutseõpetaja kutsega, aga nemad peavad oma pedagoogilist kompetentsust aina uuesti tõendama.

Kooli eneseanalüüsist ja koolikülastusel toimunud vestlusel õppedirektoriga selgus, et õppe mitmekesistamiseks kaasatakse praktikuid ettevõtetest, sageli kooli praktikaetevõtetest, nt Kanutist, muinsuskaitseametist, või materjale tootvast ettevõttest, nt Floorin. Eesmärgiks on igale erialale tuua õpetama kooliväliseid spetsialiste. Sellega luuakse parem sidusus töömaailmaga.

Uuele töötajale määratakse tugiisik, kelleks on tavaliselt juhtõpetaja. Uute õpetajate ja praktikute sissejuhatamine puudutab pigem korralduslikku poolt (kooli üldine ja töökorralduse tutvustus, ÕSi kasutamine, dokumentatsioon, ohutusplaanid jms). Põhiroll korralduse tutvustamisel on töötaja vahetul juhil. Paremaks sisseelamiseks on uutele õpetajatele soovitatud ja võimaldatud vaadelda kolleegide tunde. Kinnipeetavate õppe spetsiifilises töökeskkonnas õpetajate sissejuhatamiseks on TEKi eestvedamisel rahvusvahelise koostööprojekti raames koostatud soovituslik materjal.

Igal õppeaastal koostatakse kooli pedagoogilise personali koolitus- ja arenduskava, mille aluseks on tähelepanekud õpetajate tööga toimetuleku osas (sh tunnivaatlused), õppijate tagasiside ning töötajate endi vajadused (eneseanalüüs, arenguvestlus, võimalus koolitusvajadusest igal aastal teada anda valdkonna juhile).

Arenguvestlused viiakse uue töötajaga läbi esimese tööaasta jooksul, hiljem vähemalt kord kolme aasta jooksul. Vestlusest õppedirektori ja juhtõpetajatega selgus, et koolis tahetakse üle minna arenguvestlustelt koostöövestlustele, mis on vähem formaalsed. Samas on kõigil õpetajatel endiselt võimalus osaleda arenguvestlusel, kui nad soovivad.

Koolituste prioriteetsed teemad on ajas muutuvad, vastates muutustele ühiskonnas ja hariduses. 2017-19 on prioriteetseteks teemadeks olnud koostöö- ja meeskonnatöö oskuste arendamine; uuenev õpikäsitus; HEV õppija toetamine; ettevõtlusõppe rakendamise toetamine. Sise- ja tellimuskoolituste eesmärk on luua ja rakendada ühist pedagoogilist kontseptsiooni. Ühesõppimisega olid vestlustel osalenud õpetajad väga rahul, nad suhtusid entusiastlikult koostöösse ja ühisprojektidesse. Koostööle orienteeritud ja samu väärtusi jagava meeskonna

loomine on keeruline ülesanne ja hea tõdeda, et kool tegutseb siin sihipäraselt ja on edusamme. Näideteks väga heast ja tulemuslikust koostööst on valdkondade ülesed projektid.

Kõikide ÕKRide õpetajad osalevad eriala võrgustike koolitustel, erialaliitude ja ühenduste töös, kutsevõistluste korraldamises, nt EJT õpetajad Noorel Meistril, ja kutseksamite komisjonides, nt EJT ÕKR õpetajad EEELi kutsekomisjonis ja EJE õpetaja EETELi kutseksami komisjonis.

Kaks-kolm korda aastas toimuvad meetodikapäevad. Koostöö tulemusena meetodikapäevadel mõeldi läbi 2018-19 õppeaastaks tegevused isiklikul ja õppesuuna tasandil, et rakendada muutunud õpikäsituse põhimõtteid. Õppedirektori ja õpetajate sõnul on meetodikapäevadel käidud nt Olustvere TMK, Haapsalu ja Tartu KHK kolleegidega kohtumas, nende tööga tutvumas ning rõõme ja muresid arutamas. Olulise äratundmisena toodi välja, et sageli on mured ühised ja nendega ei pea üksi jääma.

Käivitunud on koolituste tagasiside ja mõjususe hindamise süsteem. Koolituste tagasisideks ja mõjususe hindamiseks täidavad õpetajad koolituste tagasiside ja hindamise lehe. Vestlusest õppedirektoriga selgus, et tema teeb kokkuvõtted õpetajate koolituste mõjususest ja tulemustest lähtuvalt kooli eesmärkidest. Kokkuvõtte kannab ta ette kooli nõukogus, kus selle põhjal arutatakse edasist koolitusstrateegiat. Vestlustel õpetajatega selgus, et koolitustel ja stažeerimistel kogetut ja õpitut jagatakse infotundides, meetodikapäevadel ja kogunemistel. ÕKRi-põhiselt toimuvad arutelud, mida õpitust ja kuidas saab õppetöös kasutada. Õpetajad katsetavad varvalt uusi meetodikaalaseid ideid ja uusi valdkonnaalaseid teadmisi õppetöös ja ka täienduskoolituste läbiviimisel.

Õpetajad stažeerivad valdavalt välismaal. Stažeerimise aruande esitavad nad projektijuhile. Stažeerimise tulemuslikkust analüüsitakse koostöö- ja arenguvestlusel vahetu juhiga. Eestis kompenseerib stažeerimise suuresti see, et erialaõpetajate puhul on enamasti tegemist tugevate praktikutega, suurel osal praktikaõpetajatel on oma firma, kus nad teevad erialast tööd. Eneseanalüüsi aruande põhjal kavandab kool tulevikuks, et iga õpetaja stažeerib vähemalt üks nädal õppeaastas. Materjalide töötlemise ÕKRi õpilastest suur osa käib praktilal konserveerimis- Ja digiteerimiskeskuses Kanut, mis on oma valdkonna kompetentsikeskus. Komisjon soovib õppekavarühma õpetajatel kaaluda võimalust stažeerida Kanutis nt ajal, mil õpilased on praktilal, mis peale enesearengu võimaldaks ka õpilasi praktilal monitoorida.

Õpetajate digitehnoloogilise toetamisega tegeleb IT-juht-haridustehnoloog. Ta juhendab ja innustab õpetajaid digilahendusi kasutama. Selleks nõustab ta õpetajaid peamiselt individuaalselt. Kooli tellitakse õpetajatele ka koolitusi arvutioskuse täiendamiseks, õpetajate infotundide koostisosaks on nipiminutid, kus õpetatakse kasulikke võtteid arvutiga töötamisel. Koolikülastusel toimunud vestlusel IT-juhiga selgus, et enamus õpetajad on oma õppematerjalid edukalt laadinud Moodle'i õpikeskkonda, mis on peamiseks e-õppe keskkonnaks. Komisjoni liikmetel oli võimalik Moodle'i kasutamist vaadelda hoonete elektripaigaldiste ehitamise tunnis matemaatika lõiminguna. Õpetajad kasutavad materjalide üleslaadimiseks ka siseveebi, kuid see on haridustehnoloogi hinnangul üle koormatud ja aeglane. Koolis valmistatakse üleminekuks TAHVLI süsteemile, milles haridustehnoloog näeb ohtu, et vorm võib hakata dikteerima sisu.

Positiivse asjana räägiti vestlustel õpilaste ja õpetajate aktiivsest osalusest digiprojektides. 2017. aastal andis HITSA koolile auhinna kvaliteetse e-kursuse eest hüdrolatsiooni teemal. Kooli eesmärk digitaalse õppevara koostamisel on täidetud, kuivõrd kõik õpetajad on õpilastele internetis

kättesaadavaks teinud esitlusi, õppevideosid jt õppematerjale. Positiivne on, et kool näeb siin ka arenguruumi, olles endale teadvustanud, et digitaalset õppevara võib defineerida mitmeti ja võimalused seda arendada on mitmekülgised.

Õpetajatele on tagatud psühholoogiline tugi (kovisioonid ja koolitused), mida õpetajad peavad piisavaks, kuna enamasti on temaatika tulnud nende endi arenguvajadustest.

Õpetajaid tunnustatakse heade töötulemuste, panuse eest kooli maine hoidmisesse. Õpetajate motiveerimist toetab ka kollektiivleping, mis sisaldab hüvitsi ja nt tervisepäevi. Rahulolu küsitluste põhjal on õpetajate hinnangud juhtimisele, arenguvõimalustele, koolikeskkonnale jne üsna kõrged, mis tähendab, et hinnangute keskmised jäävad kolme viimase aasta lõikes vahemikku 4,2 kuni 4,6.

Vilistlased ja õpilased, kellega komisjon kohtus, olid kooliga ning õpetamisega rahul. Eriti positiivselt hindasid nad õpetajate vastutulelikkust, tuge ja oskusi, samuti head ja sõbralikku õhkkonda koolis.

HINNANG PARENDUSTEGEVUSTELE

Enesehindamise aruandes on ÕKRid välja toonud parendusvaldkonnad, milles kool plaanib jätkata koolitustega õpetajate toetamiseks nüüdisaegse õpikäsituse meetodite rakendamisel (sh õppijate aktiivsuse toetamine; õppetöö mõtestamine; individuaalne tunnustamine); kavandatud on muuta uute töötajate sissejuhatamine sisulisemaks ja väärtuspõhisemaks protseduuriks (nt koostöövestlused tööle asumise järel ja katseaja lõpus); luua süsteemne stažeerimisvõimalus õpetajatele; toetada õpetajate haridustehnoloogilise pädevuste arendamist; korraldada ühistegevusi ja meeskonnakoolitusi; suurendada õpetajate turvatunnet.

Komisjoni hinnangul on kriteeriumi analüüsist tulenevalt kavandatud tegevused asjakohased, vastutajad ja tähtajad on määratletud.

Järeldused

Tugevused

- ÕKRide õpetajad on kvalifitseeritud ja oma tööle pühendunud, mis tagab kvaliteetse õppetöö, ning õpetajate keskmine vanus tagab personali jätkusuutlikkuse ÕKRides.
- ÕKRide õpetajaid toetab motiveeritud ja abivalmis haridustehnoloog, kellega koostöös on õpetajad loonud digitaalset õppevara, mitmekesisistanud e-õppe kaudu õppemeetodeid ning pälvinud oma töö eest ka üleriigilist tunnustust.
- Kõikide ÕKRide õpetajad osalevad eriala võrgustike koolitustel, erialaliitude ja ühenduste töös, kutsevõistluste korraldamises, kutseeksamite väljatöötamise töörühmades ja kutseeksamite komisjonides. Seetõttu on nad kursis töömaailma vajaduste ja suundumustega, arvestavad nendega oma kutsetöös.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitud Puuduvad.

Arenguvõimalused

- Komisjon soovib koolil välja töötada motivatsioonipakett, et tunnustada õpetajaid kutse või erialasertifikaatide saamise eest ning innustada õpetajaid neid taotlema. Kutsega või sertifitseeritud õpetaja on eeskujuks õppijatele.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused ehituse ja tsiviilrajatiste, elektrienergia ja energeetika ning materjalide töötlemise (klaas, paber, plast, puit) õppekavarühmade osas

Tugevused

- Koolil on välja töötatud õppekavade arendamise süsteem, mis toimib kõikides hinnatavates õppekavarühmades ning toetab eesmärgipäraselt tööd õppekavadega.
- Hinnatavad õppekavarühmad toetuvad õppekavade arendamisel tööturu-uuringutele, tööandjate tagasisidele ja koostööle erialaliitudega. Partnerlussuhete loomise ja hoidmisega tegeletakse järjepidevalt. See kõik tagab õppe arendamise vastavalt töömaailma vajadusele.
- Täienduskoolituste lõpetajate protsent on hinnataval perioodil kõrge, mis näitab, et õppekavarühmade täienduskoolitused on kvaliteetsed ja vastavad sihtgrupi ootustele.
- Õppetöök on kõikides õppekavarühmades kasutusel kaasaegsed õpperuumid ja väga heal tasemel materiaal-tehniline baas, mis võimaldab edukalt pakkuda nii taseme- kui täiendusõpet. Õppekavarühmadel on toimiv koostöösuhe töövahendite ja materjalide tarnijate ning tootjatega, kes sponsoreerivad õppetööd, varustades õppekavarühmi vajaliku õppematerjaliga.
- Õppekavarühmades rakendatakse projektõpet, mille käigus õppijad alustavad tööd ettevalmistusest ja lõpetavad toote üleandmisega kliendile. Selline tervikõppe kogemus toetab õppimiskeskust, lõimingute rakendamist (nt üldharidusteemad) ning ÕKRide vahelist koostööd.
- Kõikide õppekavarühmade õpetajad osalevad eriala võrgustike koolitustel, erialaliitude ja ühenduste töös, kutsevälistuste korraldamises, kutseksamite väljatöötamise töörühmades ja kutseksamite komisjonides. Seetõttu on nad kursis töömaailma vajaduste ja suundumustega, arvestavad nendega oma kutsetöös.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Hinnatavate ÕKRide õppekavade rakenduskavades ei ole hindamine täielikult väljundipõhine, eristava hindamise puhul on hindakriteeriumid „4“ ja „5“ kirjeldatud liiga üldiselt, st pole konkreetseid väljundeid arvestades selged ja mõõdetavad. Komisjon soovib rakenduskavades pöörata tähelepanu sellele, et hindamine neis oleks väljundipõhine. Eristava hindamise puhul tuleks selgelt sõnastada hindakriteeriumid, et õppijale oleks arusaadav, mis on väljundit ületav tase (mille eest on võimalik saada „4“ ja /või „5“).
- EJT ÕKRi restauraator-viimistleja 5. taseme õppekava moodulite väljundid ja hindamiskriteeriumid ei vasta Eesti kvalifikatsiooniraamistiku 5. tasemele, mille kohaselt 5. tase juhib ja juhendab töö- ja õppesituatsioone, kus võivad juhtuda ettearvamatud muutused, kontrollib ja arendab enda ja teiste tegevust. Moodulites esitatud väljundite ja hindamiskriteeriumide vastutuse ja iseseisva tegutsemise ulatus piirdub peamiselt meeskonnatöö ja iseseisva tegutsemisega. Komisjon soovib rakenduskavades väljundid ja hindamiskriteeriumid üle vaadata ning viia need vastavusse Eesti kvalifikatsiooniraamistiku tasemega.
- Praktilise töö keskkonnas ei ole EJT ja MTP ÕKRides maksimaalselt tagatud õppijate ohutus, nt komisjoni ringkäigu ajal ei kasutanud kõik õpilased elektriliste lõikeriistadega töötades kaitseprille. Komisjon peab oluliseks praktiliste tööde puhul pöörata tähelepanu kaitsevahendite kasutamisele, tagades õppijate ohutuse.

- Praktika ei ole täielikult väljundipõhine. Komisjon soovib praktika hindamisel lähtuda esmalt väljundi saavutatusest praeguse mahukriteeriumi asemel. Praktika hindamiskriteeriumid on liialt üldised ja eristava hindamise puhul puuduvad hindekriteeriumid. Komisjon soovib sõnastada selged ja mõõdetavad hindamis- ja hindekriteeriumid.
- Praktikaaruanded ja neis sisalduvad enesehinnangud on pealiskaudsed ning ei toeta õppimist. Komisjon soovib selgitada õppijatele neid individuaalsete praktikaülesannete sõnastamise kaasamise kaudu praktika eesmärke ja õpiväljundeid ning praktikadokumentide täitmisel pöörata rohkem tähelepanu nende sisulisele poolele, et aruandes ja enesehinnangutes oleks analüüs, kuna formaalselt täidetud praktikadokumendid ei toeta õppijate arengut.